



Győri Ítéltábla

Pf.IV.20.131/2020/18.

A Győri Ítéltábla a dr. Schablauer Katalin ügyvéd (cím1) által képviselt felperes1 (cím2.) felperesnek a dr. Czupy Melinda ügyvéd (cím3.) által képviselt beavatkozó1 (cím4.) beavatkozó által támogatott a Rézmovits és Poór Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Poór Rita ügyvéd, cím5) által képviselt alperes1 (cím6) alperes ellen személyiségi jog megsértése iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2020. július 2. napján kelt 5.P.20.310/2018/87/I. szám alatti ítélete ellen a felperes által 90., illetve 93. szám alatt, míg az alperes által 91. szám alatt előterjesztett fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét részben megváltoztatja és az alperest sérelemdíj címén terhelő marasztalási összeget 2.800.000 (kettőmillió-nyolcszázezer) Ft-ra és az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira felemeli, míg ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett részét – a per főtárgya tekintetében – helybenhagyja.

Mellőzi az elsőfokú ítélet le nem rótt kereseti illeték és perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését és megállapítja, hogy a le nem rótt kereseti- és fellebbezési illetéket a magyar állam viseli.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 296.291 (kétszázkilencvenhatezer-kétszázkilencvenegy) Ft első- és másodfokú perköltséget; míg a beavatkozót, hogy 101.600 (egyszázegyezer-hatszáz) Ft elsőfokú perköltséget fizessen meg.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A 2014. június 7-én a helység1 külterületi részén megrendezett off road autóversenyen az alperesi beavatkozó által a futamát követően vezetett, kötelező gépjármű felelősségbiztosítással nem rendelkező Mitsubishi Pajero üzemi fékberendezése meghibásodott. A pályáról kifelé vezető földúton a beavatkozó a fékhiba után dudált, majd az út jobb oldala felé kormányzása során elütötte az ott gyalogosan, a szülei között közlekedő felperest.

[2] A felperes a baleset következményeként a bal csípőlapát és a bal csípőcsont testének keresztcsonti-csípőcsonti ízesüléséig követhető törését, a jobb keresztcsonti – csípőcsonti

ízesülés szétválását, a szeméremcsonti ízesülés szétválását, a jobb szeméremcsont felső szárának darabos törését és a jobb szeméremcsont alsó szárának elmozdulás nélküli haránt törését szenvedte el. Ezenkívül elszenvedte mindkét térd, mindkét könyök és mindkét csípő, a jobb külboka, a jobb felkar hajlító izomnak megfelelő bőrterület és a mellkas hámphorzsolások sérülését is. A felperes instabil medencetörése miatt a kaposvári kórházban műtéti ellátásban részesült, medencetörését lemezzel, a keresztcsonti-csípőcsonti ízesülés szétválását csavarral rögzítették. A kórházi osztályon 2014. június 19-ig tartózkodott. Otthonába bocsátásakor előírták véralvadástgátló injekciós kezelés folytatását. A kórházi osztályon "mobilizálták", 2 mankó segítségével járt. Háziorvosa 2014. június 27-én megvizsgálta, gyógytorna végzését javasolta. A kórházi baleseti sebészeti szakrendelésen 2014. augusztus 25-én végzett kontrollvizsgálaton – röntgen alapján – megállapították, hogy a törések átépülése majdnem teljes, javasolták a felperes számára egyik mankója elhagyását. A 2014. december 1-i kontrollvizsgálaton a törések teljes átépülését állapították meg, újabb kontrollvizsgálatot csak panasz esetén tartottak szükségesnek. A felperes baleseti lágyrész sérülései nyolc napon túl gyógyultak, tényleges gyógytartamuk négy hét volt. A medencegyűrű töréses és ficamos sérülései szintén nyolc napon túl gyógyultak, tényleges gyógytartamuk hat hónap volt. A medencesérülés elszenvedését követően 2014. augusztus 25. napjáig volt a felperes mozgásképtelen, ameddig teljeskörű ápolásra és gondozásra szorult. Ezt követően további két hónapig részlegesen volt mozgásképes, amikor napi négy órában ápolási, gondozási kisegítőre szorult.

[3] A felperes a baleset után több mint két évvel, 2017. február 5-én fordult pszichiáterhez pánikrohamok, depressziós zavar miatt. Kezelését orvosl helység3-i pszichiátriai magánrendelésén folytatja. A felperes panaszaira antidepresszánt és szorongásoldót írt fel. (Olwexya, Xanax)

[4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felperes megsértette a személyhez fűződő jogát, valamint kérte kötelezni az alperest

[5] -3.800.000,- Ft sérelemdíj és annak 2014. június 7. napjától - ,

[6] -24.000,- Ft figyelmességi csomag ellenértéke és annak 2014. június 13. napjától -,

[7] -66.000,- Ft gyógytornaköltség és annak 2014. augusztus 1. napjától járó -

[8] -128.365,- Ft látogatási és kontrollvizsgálat során felmerült útiköltség és annak 2014. október 6. napjától járó -,

[9] -18.000,- Ft élelemfeljavítás költsége és annak 2014. július 10. napjától -,

[10] -700.000,- Ft ápolás-gondozás és annak 2014. december 19. napjától - ,

[11] -2014. június 7. napjától kezdődően 30.000,- Ft/hó járadék háztartási, házkörüli és mezőgazdasági munkák költsége jogcímén, a lejárt részek után a középidoarányos időponttól járó - ,

[12] -2014. június 19. napjától 11.600,- Ft/hó gyógyszer többletköltség és a lejárt részek középidoarányos időponttól járó - ,

[13] -2014. június 19. napjától 5.000,- Ft/hó közlekedési többletköltség, valamint a lejárt részek középidoarányos időponttól járó - ,

[14] -1.260.000,- Ft jövedelemveszteség valamint a lejárt részek után középidoarányos időponttól járó késedelmi kamata megfizetésére. A felperes keresetében a ház körüli, mezőgazdasági munkák kieső értéke költségeként amiatt igényelt járadékot, mert a szülei tulajdonában állt, 738 m2 telken álló cím7. szám alatti családi ház körüli, valamint a helység3-helység2n található, együtt 3 hektárt meghaladó alapterületű helység3i helyrajzi szám1, helyrajzi szám2. hrsz.-ú ingatlanokon található családi gazdaságban a balesetét megelőzően rendszeresen végzett édesapjával megosztva ház körüli munkákat. Így fűvet nyírt, fát vágott, fát hordott be, gyümölcsfákat művelt, állatokat etetett, gondozott. Mindezt a balesetét követően már nem tudta ellátni. A munkavégzésben változatlanul akadályozza a medencetáji, csipő táji fájdalom. A gyógyszer többletköltséget a pszichiátriai kezelése során felírt gyógyszerek, valamint a változatlanul fennálló medencekörnyéki fájdalomra használt fájdalomcsillapítók (Algoflex Forte, Flektor extra gél, Flektor tapasz), és a csont- és porcerősítő (Béres porcerő) szükségessége miatt igényelt. Jövedelemveszteség címén amiatt érvényesített igényt, mert pincérnek tanult, tanulmányait közvetlenül a baleset bekövetkezését megelőzően fejezte be. A Bt.1 2014. június 9. napjától felszolgálóként alkalmazta volna 120.000 Ft / hó bruttó alaphéremért, melyre a baleseti károsodása miatt nem került sor. A remélt munkáltató mást alkalmazott helyette.

[15] Az alperes és a beavatkozó ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezésük szerint a felperes már felgyógyult a baleset következményeiből, annak maradandó következményei nincsenek. A felperes munkaképesség-csökkenése nem állapítható meg, azonban az alperes által jogcím nélkül kifizetett 200.000 Ft felperes sérelemdíj iránti igényébe tudását nem kifogásolták. Megítélésük szerint a felperes medencetájéki fájdalmainak nincs objektivizálható alapja (mozgásbeszűkülés, végtag-rövidülés, végtagi izomsorvadás). A felperes a baleset bekövetkeztekor megsértette a KRESZ 3. § (1) bekezdése c) pontját, 21. §-a (3) bekezdése a) pontját, amely miatt a 40%-os mértékű közrehatását kérték megállapítani. Az alperes kifogásolta, hogy a felperes nem igazolta a gyógyszerek rendszeres vásárlását - , valamint 2019. április 16. napját követően a pszichiátriai gyógykezelés igénybevétele. A házkörűli- és mezőgazdasági munkák járadékára a felperes amiatt nem jogosult, mert – tanúvallomás szerint – a 2016. évtől kezdődően külföldi munkavállalást tervezett. A balesetet megelőzően pedig a felperes alig vett részt ezekben a munkákban. A jövedelemveszteséget nem igazolja kellőképpen a Bt.1 igazolása, szükséges annak igazolása is, hogy a társaság a felperest előzetesen bejelentette munkavállalóként a NAV-hoz, illetve, hogy kit alkalmaztak a felperes helyett.

[16] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel részben támadott ítéletével kötelezte az alperest 3.179.965,- Ft tőke, abból

- 1.300.000,- Ft után 2014. június 7-től,

- 18.450,- Ft után 2014. június 13-tól,
- 59.400,- Ft után 2014. augusztus 1-től,
- 93.245,- Ft után 2014. október 6-tól,
- 2.700,- Ft után 2014. július 10-től,
- 506.500,- Ft után 2014. december 19-től,
- 132.000,- Ft után 2014. szeptember 4-től,
- 455.670,- Ft után 2017. július 1-től,
- 612.000,- Ft után 2014. szeptember 5-től a kifizetés napjáig járó és a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű késedelmi kamata, valamint 2020. július 1. napjától kezdődően véghatáridő nélkül minden hónap 5. napjáig esedékes havi 6.300,- Ft járadékot megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 177.750 Ft le nem rótt kereseti illeték megfizetésére, míg megállapította, hogy az ezen túli 177.750 Ft illetéket az állam viseli. Úgy rendelkezett, hogy az eljárás során felmerült perköltséget a felek maguk viselik.

[17] Határozata indokolásában az alperes által elismert jogalapú sérelemdíj összege mérlegelés útján meghatározásánál abból indult ki, hogy a baleset idején 19 éves felperes éppen befejezte a tanulmányait, a felnőtt élet küszöbén állt, melyet hat hónapig megkezdeni nem tudott. A sérülései hegesedéssel gyógyultak, amely esztétikai károsodással is járt. A pszichés megbetegedés miatti rész-egészségkárosodása 5%-ban határozható meg, amelyben az elszenvedett baleset részoki szerepet játszik. Az esetleges medence fájdalom jelentkezése többleterő-kifejtést igényelhet a részéről, amely azonban csekély mértékű. Ugyanakkor a felperes felgyógyulása megtörtént, a baleseti (fizikai) sérülésekkel okozati összefüggésben munkaképesség-csökkenés nem alakult ki. Állapota mozgáskorlátozottságot nem eredményezett, a baleset utáni állapota mindennapi tevékenységét, a sportolási képességét nem korlátozza. Ezen tényezőket együttesen értékelve a törvényszék a balesetkori ár- és értékviszonyokra figyelemmel 1.500.000 Ft sérelemdíj megállapítását tartotta indokoltnak, amelybe beszámít az alperes által már teljesített 200.000 Ft.

[18] A háztartási, ház körüli és mezőgazdasági kisegítés kiadása megtérítése iránti keresetrész esetében a bíróság a csatolt tulajdoni lap másolatok adatai, tanú1 és tanú2 tanúk vallomásai alapján megállapította, hogy a felperes a helység3i és a helység2i ingatlanok esetében is végzett olyan tevékenységeket, amelyekben a felépülésig akadályozott volt. A kiesett tevékenység pótlásával a felperesnek kára keletkezett, attól függetlenül, hogy a kisegítő alkalmazása költséggel nem járt. Úgy ítélte meg a törvényszék, hogy a kisegítéssel felmerült kára bekövetkezése kétségtelenül megállapítható, annak pontos összegét azonban nem lehet kiszámítani, így általános kártérítés (Ptk. 6: 531. §) alkalmazásának van helye. Erre figyelemmel a bíróság mellőzte a felperes indítványára igazságügyi mezőgazdasági szakértő

kirendelését a ház körüli, mezőgazdasági munkák értéke meghatározására. A kártérítés mértéke megállapításánál a bíróság abból indult ki, hogy az alperes ezen a jogcímen egy ingatlanra, két hónapra 15.000. Ft / hó összeget elismert és kifizetett. A két ingatlan után tehát a felperes felépüléséig eltelt hat hónapos időtartamra 180.000 Ft kártérítés határozható meg, beszámítva az alperes által teljesített 30.000 Ft-ot.

[19] A felperes *gyógyszerköltsége megtérítésére* a törvényszék a Ptk. 6: 527. § (2) bekezdése alapján költségpótló járadékot állapított meg. A bíróság ennek meghatározásánál abból indult ki, hogy a felperes pszichés panaszaira hangulatjavító gyógyszert szed 2017. februárja óta. Ezen túl a szubjektív panaszként felmerülő, orvosi vizsgálati módszerekkel egyértelműen alá nem támasztható- de ki sem zárható medencetáji fájdalom mérséklésére fájdalomcsillapító gyógyszert szed. orvos2 szakorvos 2018. október 30-án kelt szakorvosi véleménye alapján a térdtájéki panaszaira javasolt porcképző gyógyszerek szedése. A havonkénti gyógyszerköltséget a bíróság ezen gyógyszerek, készítmények árából kiindulva, mérlegeléssel 7000 Ft / hó összegben határozta meg, arra is figyelemmel, hogy a felperes pszichés állapotváltozása nem csupán a baleset következménye. Így a 2014. június 19. és 2020. június 30. napja között lejárt járadék összege 506.300. Ft.

[20] A felperes ugyan– baleset előtti jövedelem hiányában – a Ptk. 6: 528. § (1) bekezdése alapján jövedelempótló járadékot nem igényelhet, annak azonban – a törvényszék megítélése szerint – nem volt akadálya, hogy a Ptk. 6: 522. § (1) bekezdése b) pontja szerint elmaradt vagyoni előnyként tartson igényt arra a jövedelemre, amelyhez a káresemény nélkül a bizonyossággal határos valószínűséggel hozzá juthatott volna. Az alperes érvelésével szemben a bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bt.1. által kiállított nyilatkozat alkalmas volt annak bizonyítására, hogy a közúti baleset hiányában a felperest a cég foglalkoztatta volna. Így az összegében nem vitatott jövedelemvesztéséget hat hónapra a törvényszék 680.000 Ft-ban határozta meg.

[21] Részben egyetértett a bíróság az ellenkérelemmel abban, hogy a felperes a KRESZ 21. § (3) bekezdése a) pontja megsértésével közrehatott a baleset bekövetkeztében. Mérlegelve a baleset résztvevői a baleset bekövetkeztében történő részvételét a felperes közrehatása mértékét 10%-ban állapította meg. Erre figyelemmel a ház körüli, mezőgazdasági munkák járadékából a felperes a már teljesített 30.000 Ft-ra és a kár megosztásra tekintettel 132.000 Ft-ra-, a gyógyszer többletköltségéből 455.670 Ft lejárt- és 6300 Ft folyamatos járadékra- valamint 612.000 Ft jövedelemvesztése megtérítésére tarthat igényt.

[22] Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása iránt mind a felperes, mind az alperes fellebbezést terjesztett elő.

[23] Az alperes a fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a sérelemdíj összege 800.000 Ft-ra leszállítását-; a háztartási, ház körüli és mezőgazdasági kisegítés többletköltsége jogcímen előterjesztett kereset elutasítását-; a gyógyszerköltség jogcímen megítélt 455.670 Ft (lejárt járadék) 42.000 Ft tőkére és kamataira leszállítását-; a 2020. július 1. napjától esedékes folyamatos járadék iránti igény elutasítását- valamint a keresetvesztés jogcímen előterjesztett keresetrész elutasítását kérte.

[24] Jogorvoslati kérelmében a sérelemdíj összegét arra figyelemmel vitatta, hogy a felperesnek a baleseti sérülésekkel okozati összefüggésben a munkaképesség-csökkenése nem alakult ki. Az egészségkárosodása a pszichológiai megbetegedése miatt 5%-ban határozható meg, amelyet azonban nem csak a baleset- hanem az életkörülményeiben bekövetkezett változás is okozta. Az elsőfokú ítélet az alperes álláspontja szerint nem vette figyelembe a baleset idején fennálló ár- és értékviszonyokat, a hasonló ügyekben követett bírói gyakorlatot. Hivatkozott Debreceni Ítéltábla Gf. 20125/2020/4. számú ítéletére, melyet mellékel is. Ebben a határozatban a bíróság 5%-os baleseti maradványállapot és a baleseti sérülések részoki közrehatása alapján csupán 1 millió Ft nem vagyoni kártérítést határozott meg. Hivatkozott a beavatkozó által az elsőfokú eljárás során csatolt azon beadványra, melyhez mellékel (facebookon közzétett) fényképekből kitűnően a felperes a balesetet követően is élt társasági életet.

[25] A ház körüli, mezőgazdasági kisegítés többletköltségét amiatt vitatta, mert álláspontja szerint a perben kiderült, hogy a felperes csak időnként és csekély mértékben vett részt ezekben a tevékenységekben. A felperes személyes előadása (22. tárgyalási jegyzőkönyv) szerint a rendszeres napi készülést igénylő iskola mellett focizott, harcművészeti edzésekre járt el, egyesületi kosárlabdázott, továbbá futott és kerékpározott is a balesetet megelőzően. Ezen túl barátaival szórakozott, párkapcsolata is volt. Ezzel egybehangzóan a felperes édesapja a 28. tárgyalási jegyzőkönyvben azt adta elő, hogy a felperes a ház körül, illetve a telephely körüli munkákban jellemzően a hétvégén tudott segíteni, amikor több szabadideje volt. Így a felperesnek még következetes napirend betartása esetén sem lehetett ideje arra, hogy mindkét ingatlanon rendszeresen lenyírja a fűvet, fát vágjon, gyümölcsfákat gondozzon vagy állatállományt etessen.

[26] Gyógyszerköltség megtérítését a felperes az alperes megítélése szerint amiatt nem kérheti, mert a gyógyszerhasználatot igénylő medencetáji fájdalmakat az igazságügyi szakértő nem látta megalapozottnak. A felperes pszichés megbetegedése miatt csak időszakosan vett részt kezelésen és szedett gyógyszereket. Gyógyszerszámláit nem őrizte meg, amely nem életszerű egy jogi képviselő közreműködésével zajló többéves perben. A Ptk. 6: 531. § alapján általános kártérítésként ez a járadék nem volt megállapítható, mivel a felperes saját magát zárta el attól, hogy kellően bizonyítsa a kárát. A számlák (nyugták) hiányában arra lehet következtetni, hogy a felperes a gyógyszereket nem váltotta ki, vagy nem szedte azokat az általa állított rendszerességgel. Gyógyszerköltség legfeljebb hat hónapra, a tényleges gyógytartamra fogadható el (42.000 Ft), a peren kívül már megfizetett összegén felül.

[27] A keresetveszteséget a Bt.1 keresetlevélhez csatolt 2014. júniusban kelt nyilatkozata nem igazolja, mivel azon pontos dátum nem szerepel és a cég a törvényszék többszöri megkeresésére sem válaszolt. A nyilatkozat valóságtartalmát megkérdőjelezi az is, hogy maga felperes nyilatkozott úgy (22. tárgyalási jegyzőkönyv), hogy a szülei válásához a Bt.1. vezetője, valamint az édesanyja közötti kapcsolat vezetett.

[28] Kérte mellőzni a le nem rótt kereseti illeték viselésére kötelezését, mert az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdése d) pontja alapján teljes személyes illetékmentességet élvez.

[29] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a 3.800.000 Ft és késedelmi kamatai sérelemdíj megfizetése iránti keresetnek való helyt adást kérte. Jogorvoslati kérelmében részletezte a 2014. június 7. napján bekövetkezett közlekedési baleset folytán a felperest ért fizikai- és pszichés hátrányokat. Kifejtette, hogy a baleset következtében a felperes nem kezdhetett el a felnőtt életét, nem volt képes a tervei szerint a tanult szakmájában kereső tevékenységet végezni, nem lett jövedelme. Kiszolgáltatott volt és fájdalmakkal küszködött, mindenben szülei segítségére szorult. Testi problémái determinálták a pszichés állapotát is, pánikrohamok gyötörték. A fájdalmakat nem tudta megszokni és nem érzi képesnek magát a fizikai megterheléssel járó munkára, nem tartja elképzelhetőnek, hogy pincér legyen. A felperes – kortársaival szemben – életpályájában megrekedt, édesapjával él, aki helyette mindent megcsinál. A felperes megítélése szerint a perben rendkívül sommás szakvélemény született. Mivel a szakvélemény egyes megállapításait nem fogadta el, a másik igazságügyi orvos szakértőt kért fel a baleseti okú állapotának véleményezésére. Ezt az elsőfokú eljárás során már jelezte, azonban a tárgyalás berekesztéséig nem készült el a 2020. július 3. napján kelt, általa megbízott igazságügyi szakértő véleménye. Ennek okiratát a fellebbezéshez csatolta. Ez a szakvélemény alátámasztja a felperes azon megítélését, hogy a felperes által elszenvedett töréshez az irányadó NEFMI 3.18 táblázata 7-11%-os egészségkárosodást, míg a 2008- 2012. közötti irányelv és legalább tíz százalékos egészségkárosodást társít. A felkérésére eljáró szakértől igazságügyi orvosszakértő véleménye alapján nem tartotta elfogadhatónak az elsőfokú eljárás során beszerzett szakvélemény azon szakértői megállapítását, hogy a felperes medencetörése maradéktalanul gyógyult, és azzal összefüggésben munkaképesség-csökkenés vagy egészségkárosodás nem véleményezhető. A felperes ugyan mindent megtett annak érdekében, hogy testi- lelki egészségét visszanyerje, gyógytornát végzett hónapokig, előírászerűen részt vett a kezeléseken majd rendszeresen pszichológushoz, pszichiáterhez járt, jár. Ennek ellenére a vele együtt élő édesapja tanú vallomása szerint is testileg -lelkileg megváltozott, fájdalmakkal küzd, vitalitását elvesztette, "bezárt". Álláspontja szerint a 19 évesen megtört életet a 1.500.000 Ft nem kompenzálja. Hivatkozott a bíróságok azon határozataira, amelyek hasonló életkorú, balesetet elszenvedett fiatalok esetében jóval magasabb összegű sérelemdíjat állapított meg.

[30] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezéssel érintett rendelkezései helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. A sérelemdíj leszállítása iránti fellebbezést a saját, sérelemdíj felemelése iránti fellebbezésében kifejtettekre figyelemmel tartotta alaptalannak. Vitatta, hogy a felperes a balesetet megelőzően a sportos életmódja miatt nem rendelkezett kellő idővel a ház körüli- és mezőgazdasági munka elvégzésére. A perben az alperes fellebbezésében kifejtettekkel szemben nem merült fel arra nézve adat, hogy a felperesnek ne lett volna ideje az otthon körüli kert, valamint a helységi ingatlan ellátására. Mind a felperes személyes előadása (22. tárgyalási jegyzőkönyv), mind pedig a tanú vallomása (28. tárgyalási jegyzőkönyv) igazolja ezen munkák elvégzését. A gyógyszer többletköltség miatti járadék esetében hivatkozott a felperes baleseti sebész szakorvos 2015. és 2018. évi, ambulánslapra rögzített megállapítására, amely szerint a felperes fájdalmi állapota miatt javasolt a fájdalomcsillapítók és porcerősítő alkalmazása. A felperestől a 2014-ben bekövetkezett balesete óta nem várható el, hogy minden egyes gyógyszer vásárlásáról megőrizze a nyugtát. A felperes jövedelemvesztését megfelelően igazolta a remélt munkáltató teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozata.

[31] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet felperesi fellebbezéssel érintett rendelkezése helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Részletezte, hogy a perben kirendelt igazságügyi orvos szakértő véleménye már 2019. júniusában a felek rendelkezésére állt. A bíróság az orvosszakértőt és a pszichológus igazságügyi szakértőt a 2019. november 7. napján megtartott tárgyaláson meghallgatta. A felperesnek már ezen személyes meghallgatást követően módja lett volna magánszakértői véleményt készíttetni. Erre azért nem volt szükség, mert a kirendelt igazságügyi orvos szakértő véleménye ellentmondásmentes, aggálytalan volt. A felperes által megbízott orvosszakértő felkérésére és a személyes orvosi vizsgálatra még az ítélet hozatalát megelőző 2020. július 2.-i tárgyalás előtt sor került, a felperesnek módja lett volna tájékoztatni a törvényszéket, hogy a szakvélemény készül. A felperes már a személyes orvosi vizsgálat napján (2020. július 1.) tudomással bírt arról, hogy az általa felkért szakértő véleménye nem egyezik meg a perben kirendelt szakértő véleményével. Emiatt a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján az új bizonyítékot figyelmen kívül kell hagyni. A sérelemdíjra vonatkozó felperesi fellebbezés esetében hivatkozott a saját, sérelemdíjra vonatkozó fellebbezésében foglaltakra. A felperes egészségkárosodás a mentális megbetegedése miatt 5%-os mértékben határozható meg azzal, hogy abban a baleset csak részoki szerepel bír. A felperes által hivatkozott ítéletek szerinti esetekben a sérültek ugyan a felpereshez hasonló életkorúak, azonban a munkaképesség-csökkenésük jelentősen nagyobb.

[32] A felperes az alperesi fellebbezési ellenkérelemre további észrevételt terjesztett elő, melyben arra hivatkozott, hogy a megbízásából eljáró orvos szakértő a vizsgálatát 2020. július 3. napján folytatta le, így nem állt módjában az írásba foglalt szakvéleményt a tárgyalás berekesztése előtt a törvényszéknek megküldeni. A felperes már a 2020. június 15. napján kelt beadványában tájékoztatta törvényszéket arról, hogy magán igazságügyi orvos szakértőt kíván igénybe venni.

[33] Az ítéltábla a felperes fellebbezéséhez mellékelte, a megbízásából készült igazságügyi orvosszakértői vélemény megküldésével elrendelte a másodfokú eljárásban a törvényszék által kirendelt Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Veszprémi Intézete igazságügyi szakértői véleménye kiegészítését, arra nézve, hogy a szakértői intézet a felperes baleseti sérülésekkel oksági kapcsolatban álló egészségkárosodása mértékére vonatkozó kiegészített szakvéleményét fenntartja-e és milyen indokok alapján. (Pf. 13. számú végzés) Az alperes fellebbezési megítélésével szemben a felperes fellebbezéséhez mellékelte magánszakvéleményt a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem kellett figyelmen kívül hagyni, mivel a felperes az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalást (2020. július 2.) megelőzően, a kirendelt orvosszakértői intézet szakvéleménye kiegészítésére (79. szám) előterjesztett észrevételeiben bejelentette, hogy igazságügyi orvosszakértőt kért fel a baleseti okú állapotának véleményezésére. (84. szám) A felperes által felkért orvosszakértő vizsgálatára 2020. július 1. napján került sor, a szakvélemény írásba foglalása 2020. július 3-án történt meg, így az – a felperes helytálló hivatkozása szerint – nem volt benyújtható az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőzően. A törvényszék eljárása során úgy határozott a magánszakértői vélemény bevétele nélkül, hogy a felperest határidő megjelölésével és a mulasztás következményeire figyelmeztetéssel (Pp. 141. § (6) bekezdése) nem hívta fel a magánszakvélemény becsatolására. Emiatt az alperes nem mulasztotta el alapos ok nélkül a szakvélemény előterjesztését az elsőfokú eljárásban, így az elsőfokú ítélet jogszabálysértő voltának alátámasztására irányuló új bizonyítékot a fellebbezésében benyújthatta. (Pp. 235. § (1) bekezdése III. mondat)

[34] A szakértői intézet szakvéleménye 2021. február 15. napján kelt kiegészítésében úgy nyilatkozott, hogy "amennyiben tény az, hogy a felperesnél a 2014. júniusában elszenvedett medencetöréssel oksági összefüggésben a bal csípőízület aktív mozgásának enyhe beszűkülése kialakult, az maradványtünetként értékelhető, amely indokolhatja 7%-os mértékű rész-egészségkárosodás (9% munkaképesség-csökkenés) megállapítását, ebben az esetben a (felperes által megbízott) szakértő1 igazságügyi orvosszakértő véleményében foglaltak nem vitathatóak."

[35] Az ítéltábla a szakvélemény ezen pontosításával kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és az arra előterjesztett fellebbezési ellenkérelem korlátai között (Pp. 253. § (3) bekezdése), tárgyaláson kívül (112 / 2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27. §) bírálta felül.

[36] A korlátozott – a sérelemdíjra; a házkörüli, mezőgazdasági munkák járadékára; a gyógyszer többletköltségre és a jövedelemveszteségre kiterjedő – felülbírálat eredményeként az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék túlnyomórészt helyes jogkövetkeztetéssel határozta meg a felperest a balesettel okozati összefüggésben ért károk miatti kártérítés összegét, azonban az ítéltábla a sérelemdíj mértékevel részben nem értett egyet.

[37] A testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jog (Ptk. 2: 43. § a) pontja) megsértése miatt igényelt sérelemdíj mértéke megállapításánál a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján vizsgálni kell az eset valamennyi körülményét – különösen a jogsértés súlyát, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatását. A törvény alapján a sérelemdíj funkciója kettős: a személyiségi jogsérelem miatt kompenzációs szerepet tölt be, másrészt magánjogi büntetésnek is tekinthető a hasonló jogsértések megelőzése céljából. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdése szerint a sérelemdíj megfizetésére kötelezésnek nem feltétele, hogy a sértett az őt ért hátrányt bizonyítsa, a jogsértés ténye önmagában sérelemdíjjal szankcionálható. Viszont a már említett Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint az adott esetben megállapítható sérelemdíj összege meghatározásánál figyelembe kell venni a sértettet ért hátrány mértékét. Kiemelendő, hogy az immateriális károknak pénzbeli egyenértékük voltaképpen nincs, a pénzbeli kompenzációt jelentő sérelemdíjnak az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjék, amely az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű, más nemű előnyt nyújt. (Fővárosi Ítéltábla 6. Pf. 21.692/2006/3.; 1. Pf. 21325/2018/5/II.; Győri Ítéltábla Gf. II. 20.207/2012 /7.)

[38] A törvényszék azonos elvi kiindulópont alapján nagyobbbrészt helytállóan mérlegelte a felperest ért hátrányokat, azt, hogy a fiatal felnőtt 19 éves felperes az őt ért egészségkárosodás miatt hat hónapon át nem volt munkaképes, sérülései hegesedéssel gyógyultak; átmenetileg kórházi ápolást, műtétet, súlyos fájdalmat kellett elszenvednie. Tekintetbe vette a bíróság a balesettel részben okozati összefüggésben álló pszichés megbetegedést is, amely miatt a rész-egészségkárosodása 5%-ban határozható meg.

[39] Az ítéltábla megítélése szerint nem az alperes, hanem a felperes érvelt a fellebbezésében helytállóan azzal, hogy a baleset miatt a felperest ért hátrányokat nagyobb súllyal kell értékelni. Tekintettel kell lenni arra, hogy a balesetet követően a felperes életvitele, testi- pszichés állapota teljesen megváltozott, a korábbi mozgékony, életvidám,

társaságot kedvelő fiatalból fizikailag és mentálisan bezárkózó ember lett, aki tanult szakmáját gyakorolni nem tudja. (tanú2, tanú1 tanúvallomása-28. tárgyalási jegyzőkönyv) Bár szakorvosi szempontból medencetörése gyógyultak minősül, fájdalmai miatt huzamosan sem állni, sem ülni, sem sportolni nem képes. (a felperes személyes előadása-22. tárgyalási jegyzőkönyv, tanúvallomások-28. tárgyalási jegyzőkönyv) A felperes által megélt, a baleset utáni 6 hónapon túl is jelentkező fájdalomérzet fennállását ugyan a kirendelt szakértői intézet igazságügyi orvosszakértője (szakértő2 objektív vizsgálatokkal nem tudta alátámasztani, azonban az intézet pszichológus igazságügyi szakértője (szakértő3) igen. (58. tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldal- igazságügyi szakértő személyes meghallgatása)

[40] A kirendelt szakértői intézet kiegészített szakvéleménye (79. szám), valamint a felperes pszichiáter kezelőorvosa által benyújtott ambuláns lapok (25., 68. szám) alapján figyelembe veendő tény az is, a felperes olyan pszichés állapotváltozásban szenved, amelynek a baleset is az okozója. A baleset százalékos részesedése a mentális állapot változásban nem állapítható meg, így csak arra vonható le következtetés, hogy a felperes gyógyszeres kezelést igénylő hátrányos állapotában a baleset is azonos arányban részesedik a feltárt más egyéb okkal.

[41] A másodfokú bíróság egyetértett a felperes kifejtett fellebbezési álláspontjával abban, hogy mindezen, a balesettel részben okozati összefüggésben álló hátrányos állapotváltozások jelentősen közrehatottak abban, hogy a felperes önálló munkavégzés és társas kapcsolatok útján nem tudott beilleszkedni kellőképpen a felnőtt társadalomba.

[42] A sérelemdíj mértéke meghatározásánál jelentős súllyal mérlegelendő körülmény a balesettel oksági kapcsolatban álló egészségkárosodás mértéke. A felperes megbízásából eljáró igazságügyi szakértő (szakértő1) vizsgálata során a felperes fájdalomérzete mellett feltárta a felperes baloldali aktív csípőmozgása kismértékű korlátozottságát, melyet a bíróság által kirendelt szakértői intézet szakértője (szakértő2 a másodfokú eljárás során kiegészített véleményében (Pf. 14 szám) nem zárt ki. Így a 7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet 1. számú melléklete 1. 6. táblázata alapján véleményezett pszichés megbetegedés miatti 5%-os rész-egészségkárosodás (79. sz. kiegészítő szakvélemény) mellett a 3. 18. táblázat szerint 7%-os (testi) egészségkárosodás állapítható meg a magánszakvélemény és a kirendelt szakértő véleménye szerint is a komplex medencetörés után visszamaradó enyhe maradványtünetek miatt. A felperes balesettel okozati összefüggésben álló rész-egészségkárosodása tehát 5%-os pszichés és 7%-os testi egészségkárosodásban határozható meg.

[43] Mindezen tényezők együttes mérlegelésével (Pp. 206. § (1) bekezdése), a korabeli káresemények bírósági gyakorlata (Fővárosi Ítéltábla 6.Pf. 21.134/ 2019/6.; Kúria Pfv.III. 21.153/2019/4.; Pfv.IV.22509/2017/6.; Győri Ítéltábla Pf.IV.20.010/2020/15/I.) figyelembevételével az ítéltábla a felperest ért hátrányok kiegyenlítésére három millió forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak, melyből az alperes a peres eljáráson kívül 200.000 Ft-ot megfizetett.

[44] Az ítéltábla egyetértett a törvényszék bizonyíték- mérlegelésével az alperes fellebbezésében vitatott további három kártérítési tétel (a ház körüli, mezőgazdasági kisegítés többletköltsége; a gyógyszerköltség és a keresetvesztés) esetében. Az alperes perorvoslati kérelmében kifejtettekkel szemben a tanúk vallomása (tanú2, tanú1 - 28. tárgyalási

jegyzőkönyv) kellőképpen igazolta, hogy a felperes a ház körüli, kerti, mezőgazdasági jellegű munkákban (favágás, fabehordás, fűnyírás, gyümölcsfa gondozás, stb.) aktívan részt vett. Ennek folytatását pedig a baleset miatti mozgáskorlátozottság és fájdalom hat hónapos időtartamra nem tette lehetővé. (43. sz. orvosszakértői vélemény 10. pont)

[45] A gyógyszerköltség megtérítésére irányuló keresetrész vizsgálatánál a törvényszék megfelelően vette figyelembe a felperes által benyújtott gyógyszerertári nyugtákat és a gyógyszer kiváltására vonatkozó gyógyszerertári igazolást. (23., 25. szám alattiak) Kétségtelen, hogy ezen okiratok nem valamennyi gyógyszerkiadást támasztanak alá, azonban az alperes fellebbezési megítélésével szemben még a baleseti kártérítés iránti per alatt sem várható el a károsulttól, hogy valamennyi gyógyszer nyugtáját megőrizze. A pszichés állapotváltozás miatti gyógyszerek szedését a felperes kezelőorvosának kezelőlapjai (25., 68. szám alattiak), a fájdalomcsillapító szedésének szükségét az orvosszakértői vélemény (43. szám- 12. pont), míg a porcerősítő készítmény használatának indokoltságát a felperes által felkeresett szakorvos lelete (18/F / 1) támasztja alá. Ezen bizonyítékok alapján a törvényszék helytállóan, jogszerűen döntött úgy, hogy az alperest a Ptk. 6: 527. § (2) bekezdése alapján kártérítésként járadék fizetésére kötelezi.

[46] A keresetvesztés megítélésénél is egyetértett az ítéltábla a törvényszék azon kiinduló pontjával, hogy a Ptk. 6: 522. § (2) bekezdése b) pontja alapján elmaradt haszon megtérítése akkor igényelhető, ha ahhoz a károsult a bizonyossággal határos valószínűséggel hozzájutott volna. A felperes 2014. június 9. napjától remélt foglalkoztatását – az alperes fellebbezésével szemben – nem csupán a keresetlevélhez F / 1 szám alatt csatolt, a Bt.1től származó nyilatkozat igazolta, hanem a tanúvallomások is. (tanú2, tanú1 - 28. tárgyalási jegyzőkönyv 5., 10. oldal) A betéti társaság nyilatkozata valóságtartalmát a másodfokú bíróság megítélése szerint amiatt nem érinti a Bt. "vezetője", valamint a felperes édesanyja közötti kapcsolat, mert a peradatok szerint emiatt a felperes kifejezetten neheztelt az édesanyjára. (43. sz. szakvélemény 11. oldal- pszichiátriai szakértői vizsgálat lelete)

[47] Ezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az alperest sérelemdíj címén terhelő marasztalási összeget 2.800.000 Ft-ra és az elsőfokú ítéletben írt késedelmi kamataira felemelte, míg ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet fellebbezett részét – a per főtárgya tekintetében – helybenhagyta.

[48] Mellőzte az elsőfokú ítélet le nem rótt kereseti illeték és perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését és az alperes fellebbezése személyes illetékmentességre való helytálló hivatkozása (Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja), valamint a felperes személyes költségmentessége alapján megállapította, hogy a le nem rótt kereseti- és fellebbezési illetéket a magyar állam viseli. (6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14. §)

[49] Az 5.925.565 Ft kereseti perértékhez képest a másodfokú ítélet alapján a felperes pernyertessége 4.679.965. Ft erejéig, 80%-os mértékben állapítható meg. A 32 / 2003. (VIII. 22) IM. rendelet (R.) 3. § (2) bekezdése alapján a felperes teljes pernyertessége esetén az ügyvédi munkadíj a kerekített 300.000 Ft-ban határozható meg. A felperes ennek 80 százaléka, 240.000 Ft-ra, míg a 20%-os mértékben pernyertes alperes 60.000 Ft-ra tarthat igényt. Ezek egybeszámításával a felperes 180.000 Ft+áfa , azaz 228.600 Ft elsőfokú

perköltség megtérítésére tarthat igényt az alperestől a Pp. 78. § (1) bekezdése, 81. § (1) bekezdése alapján.

[50] A beavatkozó által támogatott alperes pervesztessége folytán a beavatkozó köteles megtéríteni a felperes a beavatkozással felmerült többletköltségeit. (Pp. 83. § (1) bekezdése). Ennek összegét az ítéltábla az általános forgalmi adóval növelt 101.600 Ft-ban állapította meg.

[51] A másodfokú eljárásban a felperes és az alperes fellebbezésének együttes perértéke 4.101.270 Ft-ban határozható meg. Ebből a perértékből a felperes másodfokú pernyertessége 3.101.270 Ft-ban (1.500.000 Ft + 1.601.270. Ft), azaz 76%-os arányban határozható meg. Az R. 3. § (2), (5) bekezdései alapján a felperes teljes másodfokú pernyerése esetére igényelt ügyvédi munkadíj 102.500 Ft, melyből a felperes a 76%-os másodfokú pernyerés után 77.900. Ft, míg az alperes a 24%-os másodfokú pernyerése után 24.600 Ft megtérítését igényelheti a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. Ezen összegek Pp. 81. § (1) bekezdése alapján történő egybeszámítása után a felperest 53.300 Ft + áfa, azaz 67.691. Ft másodfokú perköltség illeti meg. Együtt 296.291 Ft első- és másodfokú perköltség. A beavatkozó másodfokú eljárás során nyilatkozatot nem tett, így ezen eljárásrészben a beavatkozással a felperesnek többletköltsége nem merült fel.

Győr, 2021. április 9.

Dr. Zámbo Tamás sk.

Dr. Ferenczy Tamás sk.

Dr. Szalay Róbert sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró